

a símbol del fonament de la ciutat i de la seva història.

La columna de Fita, d'estètica moderna, ens recorda la columna de Trajà de Roma, el motiu de la qual també era recordar a la població els principals fets històrics de la seva ciutat. Si un gironí vol saber les dates i els fets més destacats del seu passat directe, els trobarà esculpits a la columna de Fita, com la més monumental de les cròniques de Girona.

La columna inicia el seu recull històric amb el mite de Gerió, transmès a l'obra grega dels dotze treballs d'Hèracles. Alçant la mirada, passem per l'època paleocristiana, moment en el qual es va consagrar la veneració de sant Feliu a la ciutat i es va atorgar el títol de patró i protector al bisbe assassinat en plena celebració de la missa, sant Narcís. Visigots, sarraïns i carolingis ens acosten a la figura d'Ermessenda de Carcassona, fundadora del monestir de Sant Daniel.

Els aiguats i les epidèmies del segle XIV fan protagonista una de les figures més simpàtiques de la nostra ciu-

tat: el Tarlà, aquell ciutadà que, com avui en dia, animava al carrer de l'Argenteria els ciutadans en els moments més difícils de la ciutat, els de la pesta negra.

Era necessària una pausa per reflexionar sobre el passat hebreu i el pòsit cultural que deixà a la nostra ciutat. Mitjançant el repàs de la construcció de la catedral de Girona, de la universitat i d'altres edificis emblemàtics, arribem a l'època napoleònica, moment en el qual Girona va pertànyer a França durant cinc anys.

El segle XIX es tradueix en la industrialització, el naixement de les fàbriques i el ferrocarril que uní els diferents punts de la província. La Girona capdavantera en l'ús de noves tècniques d'il·luminació, el naixement de la *Revista de Girona*, dels diaris i, en definitiva, del romanticisme.

Finalment, arribem al segle XX, centúria en la qual destaquen personatges recordats per la seva obra com Rafael Masó, Prudenci Bertrana, Miquel de Palol i Carles Rahola. I un seguit d'imatges del passat més recent de Girona que evocuen records de tots els colors possibles.

Girona, la que intenta viure «en l'ordre i la pau, en el treball i en la difícil i merescuda llibertat», es mereixia una estàtua de mans d'un dels seus artistes més consagrats.

Marta Pi Vázquez

Els mestres escalencs

MARQUÈS, Salomó.

L'Escala, un planter de mestres (1900-1939).

Col·lecció Baldiri Reixac, núm. 6.
Bàlec Llibres. Girona, 2006.
107 pàgines.

Pocs pobles podrien publicar un llibre com aquest: 34 mestres (en un període de 40 anys), sorgits de l'Escala (amb prou feines amb 2.500 habitants aleshores), reivindicats i reconeguts per un historiador de l'educació, Salomó Marquès, escalenc com ells.

El llibre és una mostra feaent de la història que, des de fa anys, ha volgut fer l'autor, una història que «dóna la paraula i fa visibles totes les persones, totes» i que atorga protagonisme a aquells que normalment no apareixen en els llibres, bé perquè se situen entre els perdedors, o senzillament perquè no han tingut suficient poder, rang o diners, que s'han demostrat la qualitat principal per figurar-hi.

L'historiador avança una hipòtesi per explicar i expli-

car-nos aquesta florida tan intensa i extensa de mestres a l'Escala de començament del segle XX: «la presència d'associacions i entitats esportives, culturals i d'altra mena» hauria constituït una mena de ferment, l'adob propici perquè tants joves es decidissin per un ofici que fa de la cultura la seva raó de ser, el planter del títol.

Com és de suposar, el nucli del llibre el constitueix la biografia d'aquests 34 mestres, 28 nois i 6 noies. Són relats relativament breus, desiguals (no ha estat fàcil aconseguir informació contrastada de tots ells; per això l'obra es presenta com una primera aproximació, que caldrà completar amb els testimonis orals i la documentació que, de ben segur, mobilitzarà la mateixa publicació del llibre), que exemplifiquen a la perfecció la diversitat i la complexitat de la societat catalana del moment. En aquest sentit, és especialment impactant el cas dels germans Miquel i Carles Martí Bofill, l'un exiliat a França fins a la seva mort, i l'altre ocupant càrrecs importants en el règim franquista.

«Avui m'he tret una espina», va dir Salomó Marquès en la presentació del llibre davant del nombrosíssim públic que hi va voler assistir. L'espina l'hi havia clavat la seva mare, Teresa Sureda, escalenca i mestra com ell, que des de ben petit li havia parlat dels molts mestres escalencs que

- LORENTE Vivó, Òscar: *Goll*. Girona: CCG Edicions, 2006.
- LORENZO, Aida; LLORENS, Esther: *Dones republicanes*. Girona: CCG Edicions, 2006.
- MORAN, Jacques; CAPELLA, Anna: *Happy days*. Girona: Consorci del Museu de l'Empordà, 2007. 31 p.
- MORET, Rosa Maria; SERNA, Erika: *Rabós d'Empordà*. Girona: Diputació de Girona, 2006. 96 p.
- OLIVA i PRAT, Isabel: *Col·leccionista de tardes*. Girona: CCG Edicions, 2006. 78 p.
- PAIROLÍ, Miquel: *Exploracions*. Girona: CCG Edicions, 2006. 220 p.
- PIÑERO SUBIRANA, Albert [et al.]: *Antologia de textos i exercicis per a la filosofia a Babillerat*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 322 p.
- PORTELL RIFÀ, Joan: *Els camins de l'alba: Alt Empordà*. Barcelona: Alpina-Geoestel, 2006. 46 p.
- RASICO, Philip D.: *El català antic*. Girona: CCG Edicions, 2006. 470 p.
- RICART, Miquel: *Ante la manifestación de la existencia*. Girona: CCG Edicions, 2006. 100 p.
- ROLDOS i SOLER, Agustí: *Sant Feliu de Guíxols: Pinzellades, fantasies i membrances*. Girona: Agustí Roldos, 2006. 268 p.
- SIQUÈS i REIG, Pere: *La boca: refranys, acudits i parèmies*. Girona: CCG Edicions, 2006. 68 p.
- SOLÀ, Josep: *A l'ombra del cirerer*. Girona: CCG Edicions, 2006. 76 p.
- TARRIDA, Quim: *Subherois*. Girona: Fundació Espais d'Art Contemporani, 2006. 30 p.
- TIMONEDA, Carme: *La senzillesa d'aprendre: Una visió pràctica de les dificultats d'aprenentatge*. Girona: CCG Edicions, 2006. 87 p.
- VÀZQUEZ, Eva [text]; OLIVERAS, Josep M. [fotografies]: *Girona: Les portes del Call*. Girona: Ajuntament de Girona, 2006.
- VERDAGUER i TURRÓ, Miquel: *Carles Rahola i Serra-Hunter, una amistat intel·lectual*. Girona: CCG Edicions, 2007. 202 p.

havia conegut, i a qui dedica l'obra. Als qui no som escallencs, ens interroga sobre la salut cultural i democràtica dels nostres pobles; sobre el paper que han de tenir avui els professionals de la cultura, entre els quals s'hi inclouen els mestres; i sobre la necessitat de fer una història més representativa, més completa i més justa.

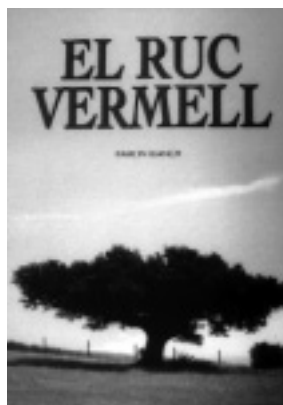
Xavier Besalú

Una vida normal, una narració interessant

BLANCH POMAR, Ramon.
El ruc vermell.
Editorial Pal Verd.
Palahí Arts Gràfiques.
Girona, 2006.

Tot i que és ben conegut que els advocats són gent de lletres i, per tant, inclinats al conreu de la literatura, no coneixíem fins ara cap vel·leïtat creativa, en aquest sentit, de Ramon Blanch. I vet aquí que el lletrat barceloní, resident a Girona i amb despatx també a Lloret, ens ofereix de cop i volta *El ruc vermell*, un llibre que estaria dins del gènere de l'autobiografia o de les memòries però que, quan hom s'endinsa en la seva lectura, hom s'adona que, realment, va molt més enllà. L'autor parteix de la proposta d'una colla d'antics companys d'estudi que li suggereixen que reculli l'anecdotari de temps passats. I Ramon Blanch, quan

comença a fer-ho, observa que, si hi dóna un contingut més ambiciós, tindrà una excusa per valorar i analitzar el temps i les experiències viscudes, a nivell més general. I agafa, com a eix vertebrador, tota la seva vida. Blanch, però, a través de la narració, vol fer subtilment una mena de pedagogia que indueixi tothom a reflexionar, mirant el que passa en una vida aliena. L'explicació és clara, amena, suggeridora, portada a la pràctica sempre amb una gran objectivitat, amb una sinceritat evident, amb l'exaltació implícita, però ponderada sempre, dels valors de la persona i de la família, la qual cosa vist com està, en molts casos, la societat d'avui, esdevé una alenada d'aire fresc que per si mateixa justificaria el llibre. Però, a més, l'autor ens mostra la voluntat de convertir aquesta vida en un servei –Blanch ha estat un home compromès amb moltes associacions, especialment del món de l'ensenyament, de la política, de la religió– i, sobretot, les ganes de trobar-hi un sentit

de més volada. Com a conseqüència d'aquest interès, l'autor reflexiona de tant en tant sobre temes transcendentals i, honestament, ens dóna a conèixer com la seva preocupació constant es canalitza, finalment, en 1993, quan s'enquadra dintre d'un col·lectiu confessional concret. L'autor ha editat el llibre en versió catalana i en versió castellana i, sobretot, amb finalitats benèfiques, i això també és un punt més a tenir en compte.

Joan Domènech Moner

Reivindicació d'un arqueòleg

AICART HEREU, Francesc.

Agustí Casas i l'arqueologia de les Gavarres.

Consorci de les Gavarres.
Premi Joan Xirgo XIV, 2004.
Biblioteca Lluís Esteva.

El dia 11 de novembre de l'any passat es va celebrar a Romanyà de la Selva el lliurament dels Premis les Gavarres 2006, convocats pel Consorci de les Gavarres, i la presentació del quart número de la Biblioteca Lluís Esteva, *Agustí Casas i l'arqueologia de les Gavarres*, guanyador del Premi Joan Xirgo XIV del 2004. Aquesta beca vol premiar la millor proposta d'estudi sobre aspectes relacionats amb les Gavarres.

El guanyador va ser Francesc Aicart Hereu, arqueòleg i investigador gironenc que, fruit d'un labo-